

(*)Facultade de Bioloxía

Presentación

<http://bioloxia.uvigo.es/en/faculty/presentation>

Dean Team

(*)
<http://bioloxia.uvigo.es/gl/facultade/equipo-decanal>

Web

<http://bioloxia.uvigo.es/en/>

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bachillerato, Formación Profesional y Enseñanzas de Idiomas. Especialidad: Lenguas y Literaturas. Lenguas y Literaturas Oficiales: Castellano y Gallego

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V02M066V10101	Guidance and Tutorial Function	1st	3.5
V02M066V10102	Psychological Development of Learning in Secondary Education	1st	4.5
V02M066V10103	Curriculum Design and the Organisation of Educational Centers	1st	4.5
V02M066V10104	An Educational System and Education in Values	1st	3.5
V02M066V10233	Basis for Teaching and Learning Languages	1st	3
V02M066V10234	The Didactics of Language and Literature in Secondary Education	1st	5
V02M066V10235	The Didactics of the Castilian Language and Literature in Secondary Education	2nd	6

V02M066V10236	The Didactics of the Galician Language and Literature in Secondary Education	2nd	6
V02M066V10237	Research and Innovation in the Area of Languages	1st	6
V02M066V10301	Internships	2nd	12
V02M066V10401	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA

Orientación e Función Titorial

Subject	Orientación e Función Titorial			
Code	V02M066V10101			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3.5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Galego			
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Castro Pais, María Dolores			
Lecturers	Castro Pais, María Dolores			
E-mail	maria.dolores.castro.pais@uvigo.es			
Web				
General description	A materia «Orientación e Función Titorial», está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudiante futuro docente- ó tratar de situar os procesos de orientación e titoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalizado en colaboración cos equipos docentes, estudiantes e familia			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícaloa aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B11	Desenvolver as funcións de titoría e orientación dos estudiantes de maneira colexiada.
B18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.
C1	Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, titoría e orientación académica e profesional.
C8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
C12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.

C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C1 C3 C4 C9 C10 C12 C30 D1 D3
Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria	C3 C7 C9 C13 C19 C24 C31 D1 D2
Coñecer e aplicar algunas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C4 C7 C21 C30 C31 D1 D3
Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno. informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción titorial.	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18 C7 C8 C9 C10 C12 D1 D3

Contidos

Topic

- 1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.
- 2.- Bases lexislativas da orientación e función tutorial.
- 3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.
- 4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.
- 5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacions curriculares.
- 6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Titorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.
- 7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Lección maxistral	8	16	24
Seminario	2	0	2
Actividades introductorias	1.5	0	1.5
Traballo tutelado	4	8	12
Traballo	0	40	40

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudiantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudiante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudiante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudiante

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	Entrevistas do profesor co alumnado para seguimento e desenvolvemento do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Supervisión por parte do profesor do desenvolvemento das actividades de aula

Tests Description

Traballo	Supervisión por parte do profesor do traballo e /ou proxecto da materia
----------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
--	-------------	---------------	-------------------------------

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudiantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18	C1 C3 C4 C7 C8 C9 C10 C21 C24 C30 C31	D1 D2 D3
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10		C31	D3
Traballo tutelado	O estudiante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudiante.	30	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18	C1 C3 C4 C7 C8 C9 C10 C12 C21 C24 C30 C31	D1 D2 D3
Traballo	TRABALLOS E PROXECTOS: O estudiante presenta o traballo de elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50	B1 B4 B6 B7 B9 B11 B18	C1 C3 C4 C7 C8 C9 C10 C12 C21 C24 C30 C31	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTINUA

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.
- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno. É necesario respectalos estritamente para ser cualificados na avaliación continua.

MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL

- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurosidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá unha ponderación de 10 puntos (100% da nota final).

OUTRAS OBSERVACIÓNS:

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas": <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodológicos e sistema de evaluación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantido, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento.
Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de evaluación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B, **Orientación familiar: Intervención familiar en el ámbito de la diversidad**, Sanz y Torres., 2003

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R., **Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos**, Wolters, 2012

LÓPEZ URQUIZAR, N. e SOLÁ MARTÍNEZ, T, **Orientación escolar y tutoría**, Grupo Editorial, 2005

Complementary Bibliography

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (Coords.), **Manual de Orientación y Tutoría**, Praxis, 1998

BLASCO CALVO, P., **Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria.Casos prácticos resueltos**, Nau Llivres, 2006

MARTÍN, X. e outros, **Tutoría. Técnicas, recursos y actividades.**, Alianza, 2008

MARTÍN, E. e MAURI, T., **Orientación educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva.**, Graó, 2011

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Subject	Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Code	V02M066V10102			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits 4.5	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinator	Alfonso Gil, Sonia			
Lecturers	Alfonso Gil, Sonia			
E-mail	soalgi@uvigo.es			
Web				
General description	A presente materia ten un carácter básico e común para tódalas especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuatrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das chaves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicolóxicos (cognición, linguaxe, personalidade, etc.) ó longo do período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ó desenvolvemento dos adolescentes a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

- B9 Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
- B16 Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
- B18 Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
- C1 Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións.
- C2 Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudiantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
- C3 Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
- C4 Identificar e planificar a resolución de situacóns educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
- C21 Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes.
- C26 Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucionés.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudiantes, á igualdade de xénero, á equidade, e respecto diso aos dereitos humanos.

B9
B18
C1
C2
C3
C4
C21
D3

Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais

B16
B18
C21
C26
D3

Contidos

Topic

1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	Psicoloxía Psicoloxía do desenvolvemento Psicoloxía da Educación Comportamento humano
2. PSICOLOXÍA DO DESENVOLVEMENTO	Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. Factores Intrapersoais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DE APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Necesidades Específicas de Apoyo Educativo Dificultades específicas de Aprendizaxe en Lectura, escritura e cálculo Necesidades Educativas Especiais TDAH

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	8	12	20
Resolución de problemas de forma autónoma	2	37.5	39.5
Traballo tutelado	12	10	22
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	A profesora explica e resolve dúbidas relacionadas con cada un dos bloques temáticos da materia
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades relacionadas coa materia nas que se plantean problemas ou exercicios para resolver de forma autónoma.
Traballo tutelado	Actividades e prácticas para resolver de forma individual ou en grupo sobre contidos da materia

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A profesora atende e resolve dúbidas relacionadas cos bloques temáticos de forma presencial ou a través de titorías e correo electrónico.
Resolución de problemas de forma autónoma	A profesora atende e resolve dúbidas sobre os problemas planteados de forma presencial ou a través de titorías e correo electrónico.
Traballo tutelado	A profesora atende e resolve dúbidas sobre a realización dos traballos de forma presencial ou a través de titorías.

Tests

Description

Exame de preguntas obxectivas	A profesora resolve dúbidas durante a realización da proba e tamén nas sesións previas á realización da misma de forma presencial.
-------------------------------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades relacionadas coa materia nas que se plantean problemas ou exercicios para resolver de forma autónoma	40	B9 B16 B18	C1 C2 C3 C4 C21 C26	D3
Traballo tutelado	Actividades e prácticas para resolver de forma individual ou en grupo sobre contidos da materia	30	B9 B16 B18	C1 C2 C3 C4 C21 C26	D3
Exame de preguntas obxectivas	Entre 20 a 40 preguntas tipo test con tres opcións de resposta.	30	B9 B16 B18	C1 C2 C3 C4 C21 C26	

Other comments on the Evaluation

Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, polo tanto a asistencia a clase e a realización do traballo para a avaliação continua é obligatoria. Esta asistencia debe ser, a lo menos do 80% estando admitido faltar ó 20 % da presencialidade.

Os prazos das entregas das actividades, traballos, etc. serán comunicados polo profesorado na clase e/ou en moovi, e tamén é necesario cumplirlos para ser cualificados na avaliação continua. Para aprobar a modalidade de **avaluación continua**, os/as estudiantes deberán ter aprobada cada metodoloxía e proba de avaliação.

O alumnado que non supere a materia por avaliação continua terá unha proba de avaliação global, ao redor dos contidos nucleares da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Esta proba de avaliação global suporá o 100% da puntuación e os seus pormenores e características serán concretadas polo profesorado ao alumnado o día da presentación da materia e cando se faga a consulta persoalmente.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Berger, S.K., Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia , Panamericana, 2016
Caballero, M., Neuroeducación en el currículo , Pirámide, 2019
Coll, C., Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria , Graó, 2010
Lou, M.A., Atención a las necesidades educativas específicas. Educación Secundaria , Pirámide, 2011
Santrock, J.W., Psicología de la educación , McGraw-Hill, 2011
Martín, C. y Navarro, J.I., Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato , Pirámide, 2011
López-Escribano, C., Aguado-Orea, J. y Solbes-Canales, I., Psicología de la Educación , Síntesis, 2020

Complementary Bibliography

La Prova, A., La práctica del aprendizaje cooperativo , Narcea, 2017
Martín, C. y Navarro, J.I., Psicología del desarrollo para docentes , Pirámide, 2009
Masats, D. y Nussbaum, L., Enseñanza y aprendizaje de lenguas extranjeras en Educación Secundaria Obligatoria , Síntesis, 2016
Woolfolk, A.E., Psicología Educativa , Prentice Hall Hispanoamericana, 2006

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Prácticas Externas/V02M066V09301
Traballo Fin de Máster/V02M066V09401

IDENTIFYING DATA**Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Subject	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Code	V02M066V10103			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4.5	Mandatory	1	1c
Teaching language				
Department	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinator	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Lecturers	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
E-mail	cirodicio@uvigo.es			
Web				
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícalo aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se va a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacions educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacions educativas.
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.

- D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
- D2 Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Construir e seleccionar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado.	B1 B2 B7 B10 C9 C13 C24 C27 C31 D1 D2 D3
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando, en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	B3 B4 B5 B6 B7 B10 C9 C13 C19 C20 D1 D2 D3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 C4 C9 C13 C24 C27 C31 D1 D2 D3

Contidos

Topic

1. Bases conceptuais e lexislativas.	Curriculum e teorías curriculares Orientacións teóricas do currículum Modelos de currículum Bases lexislativas
2. Organización de centros Educativos	Organización do Alumnado Organización do profesorado e liderazgo Órganos Colexiados do centro escolar Documentos institucionais.
3. Compoñentes didácticos	Competencias Obxectivos: Tipos e redacción Contidos: Selección e secuenciación Metodoloxía: principios e estratexias Actividades: organización da aula e secuenciación das actividades Recursos didácticos Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	10	20	30
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	20	30
Prácticas con apoio das TIC	0	20	20
Lección maxistral	12.5	20	32.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Traballo tutelado	Durante as clases presenciais realizaranse exercicios concretos coa finalidade de que o alumnado adquira a consolidación de determinados procedimentos que máis tarde deberán formalizar de forma autónoma no proxecto. Cada alumno presentará ao final do curso as seguintes evidencias: 1.- Redacción dunha orde do día dunha reunión de departamento 2.- Redacción dun acta dunha reunión semanal de departamento 3.- Diseño dunha unidad didáctica facendo especial fincapé nos apartados de metodoloxía e avaliación 4.- Glosario de términos e mapa conceptual de documentos traballados (Máximo cinco folios) * Os coñecementos conceptuais valorararanse cunha proba obxectiva
Aprendizaxe baseado en proxectos	Tratase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuio obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto diseñado polo profesor. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o diseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliação.
Prácticas con apoio das TIC	O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén um apartado de diseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co diseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros donde se realizará unha retroalimentación do proceso para correxir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto. Realizaranse prácticas autónomas a través de diferentes plataformas didácticas
Lección maxistral	Durantelas sesións maxistrais realizaranse as explicacións teóricas do tema e aclararanse as dubidas surxidas durante la elaboración do proxecto. O alumnado disporá dun texto base de guía e axuda.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Aprendizaxe baseado en proxectos	Este proxecto terá como finalidade a programación dunha unidade didáctica integrada innovadora utilizando técnicas metodolóxicas activas e participativas
Traballo tutelado	Nas actividades de aula realizaranse tarefas prácticas sobre o deseño e organización dos elementos curriculares que o alumnado deberá presentar no seu proxecto personalizado, así como actividades de xestión e organización dun centro educativo.

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Calificaranse as actividades realizadas na aula para realizar unha retroalimentación positiva e mediante un exame de tipo test comprobarase a consolidación das aprendizaxes		30	B1 C13 B2 C19 B10 C27 C31

Aprendizaxe baseado en proxectos	Cada alumno presentará a programación dunha unidade didáctica. Poderá elixir a temática e o curso de implementación.	70	B3 B4 B5 B6 B7 B10	C4 C9 C19 C20 C24	D1 D2 D3
	Evaluación Contínua: 2 entregas 35%+ 35%				
	Entrega 1: Contextualización.				
	Justificación.Objetivos.Contenidos.Competencias.				
	Entrega 2:Metodología. Actividades. Temporalización.Evaluación.				
	Bibliografía.Anexos.				

Other comments on the Evaluation

Existen dúas modalidades de Avaliación: Contínua e Global de carácter final.

Avaliación Contínua: Traballo Tutelado, Aprendizaxe baseado en proxectos, Asistencia a clase.

Avaliación Global: Traballo Tutelado, Aprendizaxe baseado en proxectos.

A avaliación desta materia desenvólvese en varios niveis e dimensións. Partindo do marco xeral das competencias, é dicir, das capacidades, a avaliación tentará recoller e valorar aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto de: o campo dos coñecementos, o campo dos procedementos, o campo actitudinal e campo relacional. Entendemos que o equilibrio estará en que o alumnado sexa capaz de dominar estas catro grandes dimensións que dalgunha forma contribuirá a que se me for de maneira integral. A avaliación está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Por tanto, afecta a todo o proceso de ensino-aprendizaxe. A avaliación do proxecto terá dous aspectos: por unha banda a xustificación teórica dos distintos elementos curriculares traballados e por outro o seu deseño. Para avaliar o proxecto seguiranse as seguintes normas:

- 1.- Utilización dos coñecementos dispoñibles nos documentos traballados na aula para contrastar as propias ideas, apoialas e fundamentalas.Comprendión das ideas básicas contidas nos materiais utilizados e analizados.
- 2.- Expressar correctamente as ideas propias, argumentadas e demostrar capacidade de escucha e receptividade.
- 3.- Crítica razoada de posicións e feitos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio da materia.
- 4.- Claridade expositiva, habilidades de comunicación, estrutura da presentación traballada na aula.
- 5.- Estrutura lóxica das ideas.
- 6.- Utilización e manexo das TIC.
- 7.- Adecuación e coherencia entre as actividades prácticas e os contidos teóricos.
- 8.- Calidade das achegas e expresións de ideas innovadoras, contribucións no traballo en grupo, compromiso nas diferentes tarefas.
- 9.- Formulación dos obxectivos didácticos, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 10.- Selección do tema, secuenciación dos contidos o longo da unidade didáctica, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 11.- Selección das actividades, creatividade na súa elaboración, adecuación a idade e a temporalización..
- 12.- Deseño innovador de recursos.
- 13.-Selección das estratexias de avaliação: actividades de avaliação, tipos etécnicas de avaliação, deseño de instrumentos, etc

O seguimento dos grupos de traballo convértese nunha ocasión privilexiada para introducir, por parte da profesora, aspectos actitudinais (cooperación, responsabilidade profesional, motivación polo traballo de mestre, etc.). Do mesmo xeito, nalgúns fases do proxecto pídeselle ao alumnado que valoren o seu propio traballo (autoevaluación) ou o traballo dos demais compañeiros (coevaluación) para facer unha retroalimentación do proceso que permita resolver os erros na aprendizaxe o antes posible.

- Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, polo tanto a asistencia a clase e a realización do traballo para a avaliação continua é obrigatoria. Esta asistencia debe ser, alomenos, do 80 % estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

- Os prazos das entregas das actividades, traballos, etc. serán comunicados polo profesorado na clase e/ou en Faitic e tamén é necesario cumplilos para ser cualificados na avaliação continua ou final.

- O alumnado que non supere a materia por avaliación continua terá unha proba de avaliación, ao redor dos contidos nucleares da materia, na data marcada no calendario do máster para os exámenes oficiais. Cabe resaltar que está proba estará composta dun trabalho (70%) e un examen (30%), tendo que obtener alomenos o 50% da puntuación en cada unha para realizar o cómputo. En caso de superar unha das probas da materia (traballo ou exame) conservarase a súa calificación dentro do mesmo curso académico, pero na Acta académica figurará como non superada e colocarase a media resultante da puntuación global obtida (atendendo previamente a súa respectiva ponderación).

Para a AVALIACIÓN GLOBAL o estudiante presentará as mesmas actividades que durante a avaliação continua.

Máis información sobre o proceso de avaliação así como sobre o tipo de exame, as orientacións para a realización do traballo, data de entrega, etc. será facilitada baixo demanda do alumnado que precise, ao non poder superar a materia por avaliação continua.

Na web do mestrado poden consultarse as datas do exame oficial: <http://mpe.uvigo.es/index.php?lang=es>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CANTÓN MAYO, I. y PINO JUSTE, M.R., **Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento**, Alianza Editorial, 2011

CANTÓN MAYO, I. Y PINO JUSTE, M., **Diseño y desarrollo del currículum.**, Alianza Editorial, 2014

Complementary Bibliography

ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J., **La organización escolar. Práctica y fundamentos.**, Editorial Garó, 2009

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Subject	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Code	V02M066V10104			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Lingua e Literaturas. Lingua e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits 3.5	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Cid Fernández, Xosé Manuel Martínez Román, Rosana			
Lecturers	Cid Fernández, Xosé Manuel Martínez Román, Rosana			
E-mail	xcid@uvigo.es rosana.mr@uvigo.gal			
Web				
General description	Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dunha profesional do campo educativo que quere educar sen ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe. Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo. Para iso, e en primeiro lugar, é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas e, en definitiva, para mellorar a calidade da educación. A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algúñ modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación. Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización. Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola - Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfieren na súa acción. Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida. Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle outorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como na LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE, si serían incluídos nos seus contidos. Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Educación Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

- B7 Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
- B13 Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
- C10 Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
- C11 Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
- D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
O alumnado comprende os aspectos fundamentais da Lei Orgánica 2/2006 e da LOMLOE, en relación cos niveis educativos vinculados ao Mestrado de Secundaria.	B13 D1
O alumnado coñece e valora o rol dos axentes socioeducativos nos procesos educativos formais propios das ensinanzas de secundaria, bacharelato, formación profesional e ensinanzas de idiomas.	B7 C10 C11
O alumnado sabe como deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe con especial atención á equidade, a educación emocional e en valores, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e ou respecto dos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sostible.	B7 B13 C10 D1

Contidos

Topic

1. O Universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos. Educación formal, non formal e informal.	1.1. Concepto de educación. Trazos xerais e diferenciais. 1.2. Clarificación terminolóxica. 1.3. Dimensóns e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, alumnado, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOGSE, LOCE, LOE, LOMCE, LOMLOE. 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOMLOE. Ensinanza obligatoria e posobrigatoria. Educación Secundaria e Bacharelato. Formación Profesional. Ensiñanzas de Idiomas 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. Asociacións escolares.
3. A educación en valores.	3.1. Marco conceptual da educación en valores e actitudes. Cara unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía e estratexias didácticas ante valores e actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. 3.4. Actitudes do profesorado ante valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a educación de valores e actitudes.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	8	30	38
Traballo tutelado	6	20	26
Resolución de problemas de forma autónoma	3.5	20	23.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia.
Traballo tutelado	O alumnado realiza traballos nos que aplica os coñecementos desenvolvidos na sesión maxistral.

Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo propio seguindo as indicacións do profesorado.
---	---

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	Titorías
Resolución de problemas de forma autónoma	Titorías
Traballo tutelado	Titorías

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results	
Lección maxistral	No caso do ALUMNADO ASISTENTE, a lección maxistral avaliaráse mediante a súa presenza nas aulas. Será considerado alumnado asistente aquel que asista, polo menos, a 5 das sesións do módulo. A cualificación pola asistencia ás clases se realizará de acordo co número de sesións ás que se asistira.		20	B7 B13	C10 C11
(*)					
Traballo tutelado	O alumnado aplica o coñecemento teórico a casos prácticos.	40	B7 B13	C10 C11	D1
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo de elaboración propia segundo as indicacións do profesorado.	40	B7 B13	C10 C11	D1

Other comments on the Evaluation

As probas descritas anteriormente conforman a estrutura da AVALIACIÓN CONTINUA, tanto para o alumnado asistente como para o non asistente.

A AVALIACIÓN GLOBAL constará das mesmas probas que a avaliação continua, pero con distintos prazos de entrega, que poden conseguir na avaliação continua pola asistencia ao total das sesións, deberán realizar un exame de preguntas curtas na data oficial.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web do mestrado.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. A superación das mesmas entenderáse acadada cando se teña como cualificación polo menos a metade da nota máxima asignada a cada proba. O/a alumno/a que non realice todas as actividades de avaliação obterá unha cualificación final de SUSPENSO. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información	
Basic Bibliography	
Camps, V., El gobierno de las emociones , Herder, 2011	
Cid, X.M., É posibel unha educación permeable á cultura Popular , Raigame, Raigame, 27, pp. 61-65, 2007	
Colom, A.J. (coord.), Teorías e instituciones contemporáneas de la educación , Ariel, 1998	
Delors, J., La educación encierra un tesoro , Santillana / UNESCO, 1996	
Haydon, G., Enseñar valores. Un nuevo enfoque , Morata, 2013	
Lorenzo Vicente, J.A., La educación secundaria en España: problemática histórico-educativa y actual. , Ministerio de Educación, 2011	
Pozo Andrés, Mª del M. (ed.), Teorías e instituciones contemporáneas de la educación , Biblioteca Nueva, 2009	
Puig Rovira, J.M., Gijón Casares, M., Martín García, X. y Rubio Serrano, L., Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía , Octaedro, 2007	
Complementary Bibliography	
Esteve, J.M., Educar, un compromiso con la memoria. Un libro para educar en libertad , Octaedro, 2010	
López-Ocón, L., Un esfuerzo para superar el carácter elitista de la educación secundaria: el caso de la Segunda República española (1931-1936) , Rev. Interdiscip. Cult., Campinas, 2021	
Mestre Chust, V., La necesidad de la educación en Derechos Humanos , UOC, 2007	
Sarramona, J., Fundamentos de educación , CEAC, 1989	
Soler, M.ª P. (coord.), De la educación emocional a la educación en valores , MEC, 2007	
UNESCO, Reimaginar juntos nuestros futuros. Perfiles Educativos , UNESCO, 2022	

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas

Subject	Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Lingua			
Code	V02M066V10233			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Lingua e Literaturas. Lingua e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Lingua española			
Coordinator	Cuevas Alonso, Miguel			
Lecturers	Cuevas Alonso, Miguel			
E-mail	miguel.cuevas@uvigo.es			
Web				
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Contidos

Topic

1. A tarefa docente no mundo contemporáneo	1.1 O papel do docente no mundo actual 1.2 Contidos e fines 1.3 Cambio de concepción do concepto de "Lingua" e de "Literatura" e o seu ensino 1.4 A lingua no Currículum
2. O ensino-aprendizaxe de español e galego: os seus retos	2.1 A reflexión sobre as necesidades do noso estudiantado 2.2 Retos actuais no ensino das linguas e das literaturas 2.3 Novas necesidades, novas perspectivas 2.4 Ensino de linguas e as súas literaturas dende unha perspectiva eco
3. A ensinanza-aprendizaxe de linguas	3.1 Concepción clásica vs concepción contemporánea 3.2 Aspectos cognitivos. Cognición situada e ensino-aprendizaxe de linguas (e as súas literaturas) 3.3 Educación bilingüe e multilingüe 3.4 Multimodalidad e alfabetización

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	8	24	32
Presentación	3	18	21
Traballo tutelado	2	18	20

Actividades introductorias	2	0	2
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Metodoloxía docente	
Description	
Lección maxistral	Presentación por parte do docente dos temas fundamentais
Presentación	exposición oral por parte do alumnado dos traballos realizados
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo dirixido polo docente sobre un caso derivado dos ocontidos teóricos
Actividades introductorias	Explicación por parte do docente do curso, metodoloxías, avaliación, etc.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Actividades introductorias	
Lección maxistral	
Presentación	Cada alumno/a terá axuda personalizada para a defensa dos seus traballos. Para iso, ao rematar cada sesión de aulas, o profesor traballará de xeito individualizado con cada alumno que o solicite.
Traballo tutelado	Ademais da tutoría por correo electrónico, o alumnado terá atención personalizada para realizar o seu traballo. Cada alumno/a acordará co docente, nunha presencial, o tema do traballo e recibirá consellos, esquemas e bibliografía e canta orientación precisa. Sempre que sexa preciso as tutorías poderán realizarse a través do Campus Remoto da Universidade de Vigo.

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Participación nas clases		15	
Presentación	Presentación do traballo realizado baixo a dirección do docente		30	
Traballo tutelado	Preparación e elaboración dun traballo baixo a dirección do docente.		40	
Actividades introductorias	Realización das actividades e lecturas introductorias de cada tema		15	

Other comments on the Evaluation	
Para poder ser avaliados pola elaboración e defensa dun traballo, o/a alumno/a deberá asistir alomenos a un 85% das aulas.	
Caso de non facelo, na convocatoria de xullo entregará un traballo acordado e dirixido polo docente da materia (30%) e realizará un exame teórico-práctico sobre o temario da materia (70%)	

Bibliografía. Fontes de información	
Basic Bibliography	
Complementary Bibliography	
Candlin, C. N. y Murphy, D. (Eds.), Language Learning Tasks. , Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall,	
Coll, C., Psicología y Currículum , Barcelona: Ediciones Paidós.,	
Richards, J. & Rodgers, Th., Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas , Cambridge University Press,	
Arrarte G, Las tecnologías de la información en la enseñanza del español , Madrid Arco Libros,	
Cassany, D & Luna, M., Enseñar Lengua , Barcelona: Graó,	
Ministerio de Educación, El portfolio europeo de las lenguas , Madrid: Ministerio de Educación,	
Markee, N. (ed), The Handbook of Classroom Discourse and Interaction , Wiley,	
Wayne E. Wright, Sovicheth Bou, and Ofelia García (Eds.), The Handbook of Bilingual and Multilingual Education , Wiley,	

Recomendación	

IDENTIFYING DATA**Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria**

Subject	Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria			
Code	V02M066V10234			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits 5	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 1c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers				
E-mail				
Web				
General description	Nesta materia proporcionarase aos futuros profesores unha base de coñecemento teórico e práctico ben combinada, de tal xeito que os axuden, por unha banda, a acadar un ensino da lingua e literatura galegas e españolas de xeito motivador e por outra banda que lles axudan a formar bos usuarios de ambas as dúas linguas (galego e castelán) nos seus diferentes modos de uso (oral, escrito, etc.).			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Contidos

Topic

Metodoloxías do ensino e da aprendizaxe: colaborativas, activas, inductivas e tecnolóxicas	1.- A clase 0: as creencias 3.- A biografía académica 3.- O diario de clase 4.- O PLE 5.- O Portafolio 6.- A clase maxistral: unha escola na nube 7.- Avaliación e rúbricas
A interdisciplinariedade	1.1.- Os contidos transversais na clase de lingua e literatura 1.2.- Da competencia lingüística á competencia comunicativa
Temas centrais	a) A literatura: leitura, comprender b) A ortografía: redacción, escritura c) A gramática: comprender, expresar d) A pronunciación: falar, conversar e) As variedades da lingua f) A norma e uso da lingua g) A documentación e as referencias

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours

Presentación	4	44	48
Traballo tutelado	8	16	24
Aprendizaxe-servizo	6	18	24
Actividades introductorias	1	4	5
Cartafol/dossier	6	18	24

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Presentación por parte do alumnado do traballo realizado sobre unha cuestión derivada dos contidos da materia
Traballo tutelado	Realización dun traballo dirixido polo docente
Aprendizaxe-servizo	Aprendizaxe baseada en proxectos: 1.- Combina procesos de aprendizaxe e de servizo á comunidade nun só proxecto articulado onde os/as participantes aprenden a traballar nas necesidades reais da contorna coa finalidade de mellorala. 2.- ECO: Explora colabora e ofrece: Potencia a innovación centrada nas persoas. Consiste na adquisición de coñecementos básicos sobre os/os usuarios/as dun produto, situación ou problema; no desenvolvemento de empatía co usuario/a para conseguir unha solución a un problema que posúen; na construcción de prototipos coas ideas más idóneas; e a aprender das reaccións dos/os usuarios/as ao interactuar co prototipo.
Actividades introductorias	Explicación do curso por parte do docente e encargo de lecturas introductorias

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentación	realización dun traballo dirixido polo docente
Traballo tutelado	realización dun traballo dirixido polo docente

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	Presentación oral dun traballo realizado baixo a dirección do docente	30	
Traballo tutelado	Diseño, estrururación, organización e elaboración dun portafolio Cartafol/dossier documento elaborado polo estudiante que recompila a información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación así como a autoevaluacion da aprendizaxe. As partes do cartafol son: a) biografía académica, PLE b) selección de tres probas de entre os debates, exercicios e resolución de problemas c) Diario de clase e autoevaluación da aprendizaxe	70	

Other comments on the Evaluation

Para seren avaliados polo traballo e a súa defensa, os/as alumnos/as deberán asistir a lo menos ao 85% das aulas. Caso contrario, deberán realizar un exame teórico-práctico no mes de xullo.

Deberán fazer una presentacion do traballo final e presentar o texto escrito e debatir cos compañeiros e a profesora nas sesións de aula.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Cassany, D., **Enseñar lengua**, Barcelona Grao,

MAQUEO, A. M., **Lengua, aprendizaje y enseñanza. El enfoque comunicativo: de la teoría a la práctica.**, México: UNAM-LIMUSA Noriega Editores., centro virtual cervantes,

González Gil María Dolores, **CE BIBLIOGRÁFICO DE DIDÁCTICA DE LA LENGUA, DIDÁCTICA DE LA LITERATURA Y LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL**, Cervantes,

Bombini, Gustavo, **Reinventar la enseñanza de la lengua y la literatura**, Buenos Aires: Libros del Zorzal, Alvarado Maite, **Problemas de la enseñanza de lengua y literatura**, Universidad de Quilmes,

Recomendacións

Other comments

1.- É responsabilidade do estudantado consultar os materiais disponibles na plataforma teledocencia (novedades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

2.-Os traballos académicos presentados polo alumnado da materia poderán ser incorporados á base de datos dunha ferramenta de detección de plaxio. De se producir esta circunstancia, poderán activarse as medidas recollidas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.

3.- O alumnado Erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta imposible seguir esta materia sen ter un nivel de lingua española igual ou superior ao C1 del MERL.

4.- Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

5.- Mais que bibliografía o listado de referencias son fontes de información para elaborar as tarefas.

IDENTIFYING DATA**Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria**

Subject	Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria			
Code	V02M066V10235			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Lingus e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits 6	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinator	Ribao Pereira, Montserrat			
Lecturers	Ribao Pereira, Montserrat			
E-mail	ribao@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia pretendemos achegar ao futuro profesorado as estratexias básicas para poder desenvolverse adecuadamente na aula e lograr que o seu alumnado valore a necesidade de estudar Lingua e Literatura e comprenda a importancia do seu esforzo para obter a recompensa correspondente.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícaloa aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se va a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudiante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B12	Participar na avaliación, investigación e innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.

- C8 Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
- C13 Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
- C14 Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
- C15 Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
- C16 Coñecer a historia e os desenvolvimentos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
- C17 Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
- C18 Coñecer os desenvolvimentos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
- C19 Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
- C20 Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
- C21 Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes.
- C22 Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
- C23 Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
- C24 Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
- C25 Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
- C26 Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
- C27 Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
- C28 Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliação das materias correspondentes á especialización.
- C29 Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
- C30 Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
- C31 Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
- D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
- D2 Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
- D3 Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and
Learning Results

1 O obxectivo xeral é complementar a formación dos estudantes na dirección do cometido profesional ao que se encamiña. Deste xeito, deberán finalizar o curso cunha visión realista e actualizada do profesorado de Lingua castelá e literatura en secundaria e adquirir as destrezas que se especifican no apartado correspondente para poder empregalas nun futuro.	B1 B2 B3 B4
2 Entre os obxectivos más específicos está o de suscitar interese pola profesión e ter consciencia da necesidade da reciclaxe continua, que requirirá investigar e estar informado constantemente das novedades que poidan xurdir.	B5 B6 B7 B8 B9 B10 B12 B13 B16 B17 C3 C8 C13 C14 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30 C31 D1 D2 D3

---

1. Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe, potenciando procesos educativos que facilten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como a orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes e profesionais do centro.	B1 B2 B3 B4
2. Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícalo aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursadas.	B5 B6 B7
3. Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas, tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade do estudiantado.	B8 B9
4. Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudiantado e promover a súa capacidade para aprender en por si, e con outros, e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que facilten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.	B10 B12 B13
5. Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.	B16 B17 C3
6. Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.	C8
7. Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.	C13
8. Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas do estudiantado.	C14
9. Integrar a formación en comunicación audiovisual-multimedia no proceso de ensino/aprendizaxe.	C15
10. Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	C16 C17
11. Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	C18
12. Xestionar de forma excelente o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.	C19 C20
13. Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinares.	C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30 C31 D1 D2 D3

Contidos

Topic

1. A formación do/da docente de lingua castelá e literatura. 1.1 Ferramentas para a formación en innovación docente.
1.2. Ferramentas para a innovación na docencia.
2. Recursos bibliográficos, audiovisuais e informáticos para o ensino e aprendizaxe da lingua e a literatura castelás na ESO e o Bacharelato. 2.1. Ferramentas tradicionais: libros/prensa/bibliotecas escolares.
2.2. Ferramentas TIC para creación e edición de textos orais e escritos e narrativas dixitais.
3. Actividades didácticas e avaliación de aprendizaxes en lingua e literatura castelás. 3.1. Formación do profesorado e práctica docente.
3.2. Deseño de actividades .

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	4	0	4
Lección maxistral	15	0	15
Traballo tutelado	0	120	120
Presentación	5	0	5
Traballo	5	0	5
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Presentación	Posta en común das propostas didácticas elaboradas a partir das ferramentas didácticas propostas en clase..
Lección maxistral	Exposición sintética dos contidos da materia.
Traballo tutelado	Elaboración de diferentes propostas didácticas a partir dos instrumentos e ferramentas analizados na aula.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado O alumnado terá tanto na aula como por correo electrónico ou nas titorías presenciais atención personalizada para realizar estes traballos. A atención darase en horario lectivo, de luns a venres.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo individual ou en grupo a partir das directrices de traballo acordadas na aula.	40	C3 D1 C24 D3
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudiantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	40	C3 D1 C24 D3
Observación sistemática	Asistencia a todas as sesións de clase. Os rexistros de presenza serán públicos, do mesmo xeito que o resto das cualificacións	20	C3 D1 C24 D3

Other comments on the Evaluation

Avaliación continuada (primeira oportunidade):

- Traballo tutelado: Elaboración dun traballo individual ou en grupo a partir das directrices de traballo acordadas na aula. 40% da cualificación. Resultados C3, C23, D1, D2.
- Presentación: Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudiantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. 40% da cualificación. Resultados C3, C23, D1, D2.
- Asistencia a clase: asistencia a todas as sesións de clase. 20% da cualificación. Os rexistros de presenza serán públicos, do mesmo xeito que o resto das cualificacións. Resultados C3, C23, D1, D2.

Avaliación única (pimeira oportunidade):

- Traballo tutelado: Elaboración dun traballo individual ou en grupo a partir das directrices de traballo acordadas na aula. 40% da cualificación. Resultados C3, C23, D1, D2.
- Presentación: Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudiantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. 40% da cualificación. Resultados C3, C23, D1, D2.
- Debate coa docente sobre os aspectos salientables do traballo e da exposición. 20% da cualificación. Resultados C3, C23, D1, D2.

Avaliación única (obrigada na segunda oportunidade)

- Elaboración dun traballo individual a partir das directrices da profesora. 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Didáctica da Lingua e Literatura Galega na Educación Secundaria

Subject	Didáctica da Lingua e Literatura Galega na Educación Secundaria			
Code	V02M066V10236			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits			
	6	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 2c
Teaching language	Filoloxía galega e latina			
Coordinator	Costas González, Xosé Henrique			
Lecturers	Costas González, Xosé Henrique Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
E-mail	xcostas@uvigo.es			
Web				
General description	Análise das estratexias necesarias para a docencia eficiente da lingua galega nunha situación de minorización e métodos de transmisión do ensino da literatura galega.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplícalo aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se va a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construcción dun futuro sustentable.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
C1	Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes.
C22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando errores lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
1. Contrastar co alumnado a experiencia como profesores de secundaria e bacharelato	B4 B5 B6 B7 B16 C1 C3 C15 C20 C21 C22 C24 C28 C29 D1 D2 D3
2. Estudar o enfoque do ensino da Lingua Galega e Literatura en secundaria e bacharelato	B4 B5 B6 B7 B12 B16 C1 C3 C15 C20 C21 C22 C24 C28 C29 D1 D2 D3
3. Analizar as perspectivas e metodoloxía da Lingua Galega e da Literatura en secundaria e bacharelato.	B4 B5 B6 B7 B12 B16 C1 C3 C15 C20 C21 C22 C24 C28 C29 D1 D2 D3

4. Coller seguridade no trato co alumnado de secundaria e bacharelato en Lingua Galega e Literatura	B4 B5 B6 B7 B12 B16 C1 C3 C15 C20 C21 C22 C24 C28 C29 D1 D2 D3
5. Analizar as posibilidades das TIC no ensino da Lingua Galega e Literatura en secundaria e bacharelato	B4 B5 B6 B7 B12 B16 C1 C3 C15 C20 C21 C22 C24 C28 C29 D1 D2 D3
6. Coller práctica e seguridade na avaliación e corrección en Lingua Galega e Literatura en secundaria e bacharelato	B4 B5 B6 B7 B12 B16 C1 C3 C15 C20 C21 C22 C24 C28 C29 D1 D2 D3

Contidos

Topic

CONTIDOS:

Mª Camiño Noia Campos: o ensino da literatura galega.

1.- Que entendemos por Literatura?

1.1.- A literatura como manifestación artística.

1.2.- A literatura como forma de coñecemento.

1.3.- A literatura como imitación da realidade.

1.4.- Fantasía e ficción literarias.

1.5.- A literatura como meta de autoexpresión.

2.- Literatura galega contemporánea e literatura de expresión oral.

3.- Como aprender a ensinar literatura.

CONTIDOS:	1.- Reflexións previas sobre o rol do profesor, o protagonismo do alumno e o clima da aula.
- Xosé Henrique Costas González: lingua galega, sociolingüística e estratexias de aprendizaxe nun contexto de conflito lingüístico.	2.- A interdisciplinariedade e os contidos transversais dende a clase de Lingua Galega.
	3.- Sociolingüística: o conflito e o combate dos prexuízos lingüísticos na aula e nos centros.
	4.- Das actitudes ás condutas e usos lingüísticos.
	5.- As interferencias recíprocas.
	5.1.- Onomástica e toponimia.
	5.2.- Fonética e fonoloxía. Ortografía.
	5.3.- Morfoloxía e sinaxe.
	5.4.- Léxico e fraseoloxía.
	6.- Recursos informáticos para o ensino do galego.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	0	30
Traballo tutelado	0	20	20
Seminario	10	0	10
Debate	4	0	4
Resolución de problemas	10	0	10
Estudo de casos	16	0	16
Saídas de estudio	0	5	5
Actividades introductorias	6	0	6
Autoavaliación	4	0	4
Práctica de laboratorio	12	10	22
Traballo	0	10	10
Estudo de casos	0	11	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos conceptos teóricos relativos ao temario, bibliografía e webgrafía comentada e recomendada.
Traballo tutelado	Traballos individuais ou colectivos realizados polo alumnado sobre un tema ou subtema concreto do temario.
Seminario	Traballos individuais ou colectivos realizados polo alumnado sobre un tema ou subtema concreto do temario.
Debate	Fomento da intervención oral crítica do alumnado sobre un tema proposto.
Resolución de problemas	Resolución e comentario de exercicios propostos ao alumnado e que este debe realizar dentro ou fóra da aula.
Estudo de casos	Análise de situacións reais de tipo sociolingüístico acontecidos recentemente na sociedade galega.
Saídas de estudio	Visita a un centro de investigación sobre Lingua Galega e outro sobre Literatura Galega.
Actividades introductorias	Contextualizacións necesarias previas á explicación dun tema, que servirán de refresco conceptual para boa parte do alumnado e sen as cales a comprensión non sería completa.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención á realización de traballos tutelados será nas horas de titorías.
Resolución de problemas	A atención realizarase nas horas de titorías personalizadas
Saídas de estudio	Non se realizarán
Tests	Description
Traballo	De forma voluntaria o alumnado poderá realizar unha unidade didáctica, que será avaliada dentro da nota final. Como se dun traballo máis se tratase, a atención personalizada terá lugar nos horarios de titorías.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Lección maxistral	Exposición teórica acompañada de exercicios, debates, semanarios etc.	100	B5 B16	C1 C3 C20 C22 C29	D1 D2 D3
-------------------	---	-----	-----------	-------------------------------	----------------

---

Other comments on the Evaluation

A avaliación será continua a través do seguimento do alumno, para o que é imprescindible a asistencia ás sesións presenciais e a colaboración nas actividades propostas. A nota será numérica: de 0 a 10.

En caso de non asistir ás sesións e non realizar as tarefas con aproveitamento, o alumno deberá realizar un exame final que terá por temario:

1. Os obxectivos de Lingua e literatura galega na ESO
2. Os obxectivos de Lingua e literatura galega no bacharelato
3. Como aprender a ensinar literatura.
4. Panorama da literatura galega de 1980 á actualidade.
5. Interferencias do castelán no galego e métodos para evitalas.
6. Os prexuízos sobre a lingua galega no ensino.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Avaliación será continua a través do seguimento do alumno, para o que é imprescindible a asistencia ás sesións presenciais e a colaboración nas actividades propostas. Así como a entrega puntual dos traballos e probas de avaliación.

A asistencia ás clases será obligatoria.

A nota será numérica: de 0 a 10

IDENTIFYING DATA**Investigación e Innovación na Área das Lingua**

Subject	Investigación e Innovación na Área das Lingua			
Code	V02M066V10237			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Lingua española			
Coordinator	Pérez Rodríguez, María Rosa			
Lecturers	Pérez Rodríguez, María Rosa			
E-mail	rosa@uvigo.es			
Web				
General description	Introducción á investigación na área das linguas, enfocada especialmente á mellora e innovación docente das linguas (e literaturas) no ensino secundario.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

B12 Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación	
B17 Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvimento profesional.	
C22 Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.	
C23 Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	
C24 Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	
C26 Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	
C27 Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	
C31 Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	
D1 Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.	

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación	B12 B17 C23
Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.	C22
Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	C23
Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	C24
Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	C26
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	C27
Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	C31

Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o D1 acceso por Internet.

Contidos

Topic

1. A innovación docente na área das lingua	Contidos e métodos.
2. A avaliación no proceso de ensino-aprendizaxe	Tipos de avaliação. Que e como avaliar. Avaliar para ensinar, avaliar para cualificar.
3. A investigación en educación	Investigación en lingua: temas, métodos. Investigación como recurso de innovación educativa. Os estudos de caso.
4. Como escribir un traballo de investigación	Selección de tema, busca e organización de datos, normas de presentación do texto.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	2	4
Resolución de problemas	8	16	24
Presentación	2	20	22
Seminario	2	6	8
Lección magistral	12	36	48
Traballo	4	40	44

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Detección dos coñecementos previos do alumnado e dos seus intereses e motivacións. Presentación dos obxectivos e contidos da materia. Aclarar os criterios de avaliação.
Resolución de problemas	Formulación e resolución de problemas en pequenos grupos ou ben de forma individual.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante a docente e os demás estudiantes dos resultados dun traballo individual dirixido pola docente.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección magistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudiantado.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiarao na resolución das actividades e exercicios que se propoñan.
Presentación	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiarao na preparación das presentacións ou exposicións orais.
Seminario	A docente atenderá ao alumnado nas sesións de titoría en grupo co fin de guialo na resolución das dúbidas que poidan xurdir ao longo do curso así como na preparación dos traballos e exposicións que corresponda facer.
Tests	Description
Traballo	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiarao na preparación dos traballos tutelados.

Avaluación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Observación sistemática: Técnicas destinadas a compilar datos sobre a asistencia e participación do alumnado nas sesións de clase e na resolución de problemas, exercicios e tareas de clase.	20	C23 C24 C26
Presentación	O alumnado fará unha presentación oral ante o grupo dun traballo escrito previamente entregado á docente.	40	C22 D1

Traballo	O alumnado presentará un traballo escrito, individual, sobre un tema que acordará coa docente da materia.	40	B12 B17	C23 C24	D1 C26 C27 C31
----------	---	----	------------	------------	-------------------------

Other comments on the Evaluation

PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS

Avaliación continua

Non se esixe asistencia a clase para acollerse ao sistema de avaliación continua; con todo, a materia é presencial: é responsabilidade do alumnado, asista ou non a clase, manterse ao tanto da materia (e das novedades ou axustes que se poidan producir ao longo do curso) a través do contacto coa docente e da plataforma Moovi.

A avaliación estrutúrase en tres partes:

1. Traballo escrito (40%)
2. Presentación oral (40%)
3. Observación sistemática (20%)

Avaliación única

O alumnado que opte pola avaliación única deberá superar as tres partes da avaliación; a observación sistemática substituirase por un breve traballo escrito que se acordará coa docente. O alumnado que opte por este sistema deberá comunicalo por escrito (correo electrónico) á docente na primeira semana do curso. De non comunicar nada, enténdese que se opta por avaliación continua.

SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS

Quen non alcancen o aprobado na primeira oportunidade poderán presentarse en xuño ou xullo, na data oficial correspondente, nas mesmas condicións que rexen para a primeira edición de actas.

OBSERVACIÓN

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respuestas senón tamén a súa corrección e adecuación lingüística.

No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta puntuarase con 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arancibia Martínez, Castillo Armijo & Saldaña Fernández, **Innovación educativa: perspectivas y desafíos**, Universidad de Valparaíso, 2018

GRUPO L.A.C.E. HUM, **Introducción al estudio de caso en educación**, Universidad de Cádiz, 1999

Porto Castro & Mosteiro García, **Investigación e innovación en la Educación actual**, Revista virtual Redipe, 2016

Hernández Ortega, Pennesi Fruscio, Sobrino López & Vázquez Gutiérrez, **Tendencias emergentes en Educación con TIC**, Espiral, 2012

Complementary Bibliography

Recomendación

Other comments

Non hai recomendacións.

IDENTIFYING DATA**Prácticas Externas**

Subject	Prácticas Externas			
Code	V02M066V10301			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Línguas e Literaturas. Línguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	12	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers	Garrido González, Josefa			
E-mail	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://http://mpe.uvigo.es/gi/			
General description	As prácticas externas están orientadas a completar e reforzar as competencias asociadas ao título. Realizaranse nunha contorna laboral e profesional real relacionado con algún dos ámbitos da Educación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code

B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudiantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes e profesionais do centro.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
C30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarios

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacóns entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacóns educativas do centro no que se realizan as prácticas	B3 B5 B6 B10 B12 B16 C28 C30 C31 D1 D2
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares	B3 B5 B6 B10 B12 B16 C28 C29 C30 C31 D1 D2 D3
Asumir que a competencia profesional do docente ten que evolucionar e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	B12 B16 C31 D3

Contidos

Topic

Deseño de materias da especialidade

Elaboración de materiais e actividades

Aplicación de técnicas e estratexías de aprendizaxe en distintas etapas e cursos.

Analise da práctica educativa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticum, Practicas externas e clínicas	150	0	150
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas(Repetida non usar)	0	150	150

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. A titorización será levada a cabo por un docente do centro e un docente da universidade.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumnado terá dous titores ou titoras que o apoiarán nesta materia. Un tutor/a no centro de prácticas e un tutor/a na universidade que será o seu tutor/a de PAT

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results

Prácticum, Practicas externas e clínicas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria (150 horas). RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen refelxionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora	50	B3 B5 B6	C28 C30 C31	D1 D2 D3
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas(Repetida non usar)	Elaboración dunha memoria de prácticas na que se explique o paso polo centro de prácticas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen refelxionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora	50	B10 B12 B16	B3 B5 B6	C28 C30 C31

Other comments on the Evaluation

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Feliz, T. y Ricoy, M.C., **La formación inicial de los profesores de secundaria.**, Sanz y Torres., 2008

González, M. T., Escudero, J. M., Nieto, J. M. y Portela, A., **Innovaciones en el gobierno y la gestión de los centros escolares.**, Síntesis, 2011

Marco, B., **Competencias Básicas: Hacia un nuevo paradigma educativo**, Narcea, 2008

Perrenoud, Ph, **Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar**, Grao, 2007

Perrenoud, Ph, **Diez nuevas competencias para enseñar**, Graó, 2004

Sierra, B. y Pérez Ferra, M, **La comprensión de la relación de la teoría-práctica: una clave epistemológica de la didáctica. Revista de Educación**, 2007

Latorre, A., **La investigación-acción. Conocery cambiar la práctica educativa**, Grao, 2007

Recomendacions

Subjects that continue the syllabus

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Subjects that it is recommended to have taken before

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227

A Formación Profesional/V02M066V06225

Orientación e Función Titorial/V02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

IDENTIFYING DATA

Traballo Fin de Máster

Subject	Traballo Fin de Máster			
Code	V02M066V10401			
Study programme	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Línguas e Literaturas. Línguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinator	Garrido González, Josefa			
Lecturers	Garrido González, Josefa			
E-mail	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
General description	Materia orientada á realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalgunha das liñas do módulo específico do máster, e estará relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudiantes.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos disponibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
O alumnado será quen refexionar sobre a súa práctica docente así como propor accións de mellora	B6 B12 C26 C27 D1 D2

Contidos

Topic	
Elaboración de un traballo de investigación no ámbito da educación secundaria	

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	139	149

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentación	Se realizará por cada alumno o alumna delante de un tribunal unipersonal donde ejercerá la presidencia la persona tutora. Su exposición será apoyada con los medios informáticos, audiovisuales, multimedia, etc. oportunos, con una duración entre 8 y 10 minutos y posteriormente el tribunal formulará al alumno las cuestiones que considere oportunas durante 5 minutos.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrolo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñarse ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obligatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado Traballo de investigación no ámbito da educación secundaria tutelado por un docente da titulación.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	Será realizada por cada alumno ou alumna diante dun tribunal. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/etc. oportunos, cunha duración entre 8 e 10 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen refexionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora	30	C26 D1 D2

Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrollo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñarase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.	70	B6	C26	D1
			B12	C27	D2

RESULTADOS DE APRENDIZAXE:

- O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.
- O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.
- O alumnado será quen refexionar sobre a súa práctica docente así como proponer accións de mellora

Other comments on the Evaluation

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Comisión para xulgar o Traballo Fin de Mestrado : elaboración, presentación e defensa do TFM: 100% da nota

- Calidade do documento escrito
- Pertinencia do contido exposto.
- Calidade da presentación oral.
- Capacidade para a súa defensa.
- Grao de resolución manifestado.
- Adecuacións do recursos e medios empregados na presentación, incluído o uso das TIC.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

APA, **Manual de Publicaciones de la American Psychological Association**, 3ª, Manual Moderno., 2010

Feliz, T., Ricoy, M. C. et al., **The software for the content analysis: wrong, technical and artistic uses. Beyond Text: Video and other Medium Use in Qualitative Research (pp. 103-120)**, 2012

Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P., **Metodología de la investigación**, McGraw-Hill., 2006

Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, Morata., 2004

Mcmillanm, J. y Shumacher, S., **Investigación educativa una introducción conceptual.**, Pearson., 2005

Ricoy, M.C., **Consideraciones sobre la construcción de los instrumentos de recogida de información en la investigación educativa.**, Guadalbullón, 2009

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Prácticas Externas/P02M066V06301

Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

Other comments

É necesario superar tódalas materias da titulación para poder presentarse ao TFM.
